

The background of the book cover is a dramatic landscape photograph. It features a dark, stormy sky with heavy, grey clouds and a bright light source, possibly the sun or moon, breaking through the clouds at the top center. Below the sky, there are dark, silhouetted mountain ranges. In the foreground, a rugged, rocky mountain peak rises, and perched on its summit is a small, white, cylindrical stone tower with a dark roof. The overall color palette is dominated by dark blues, greys, and blacks, with the bright light source providing a stark contrast.

Dare Vidic

Napisala

BIBA JAMNIK VIDIC

STRELA Z JASNEGA

Krivda preživelega in pot odrešitve

Dare Vidic

Napisala

BIBA JAMNIK VIDIC

STRELA Z JASNEGA

*Krivda preživelega
in pot odrešitve*

ZALOŽBA
CHIARA

STRELA Z JASNEGA

Krivda preživelega in pot odrešitve

Dare Vidic

Napisala BIBA JAMNIK VIDIC

© 2025 Založba Chiara

Izdala in založila: Založba Chiara

Za založbo: Simona Hana Boc

www.zalozba-chiara.si

Uredil: Vladimir Habjan

Spremna besedila: Primož Škoberne, Ajda Rooss, Aleš Žemlja,

Jasna Pečjak, Metka Klevišar, Nataša Pergar, pater Karel Gržan,

Polona Lapornik Jamnik, Saša Petejan

Jezikovni pregled: Sonja Čokl

Oblikovanje in prelom: PhotoZ

Fotografija na naslovnici: Rožle Bregar

Fotografije: Dare Vidic, arhiv Daret Vidica, Borut Grce - Brut

Vizualist (Rožle Bregar, Timotej Vrtnik, Tadej Gorzeti)

Tisk: Prima IP

Naklada: 500

1. izdaja

Ljubljana, 2025

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-94

929Vidic D.

VIDIC, Dare

Strela z jasnega : krivda preživelega in pot odrešitve /

Dare Vidic ; napisala Biba Jamnik Vidic ; [spremna besedila

Primož Škoberne ... [et al.] ; fotografije Dare Vidic ... et al.] . -

Ljubljana : Chiara, 2025

ISBN 978-961-7205-59-6

COBISS.SI-ID 252012803

Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja Založbe Chiara je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, skladno z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah.

»Če hočemo bolje živeti, moramo poiskati
boljše poti in po njih hoditi.«

Martin Kojc

»Sposobnost, da lahko občutimo lastno
bolečino, je povezana z našimi najboljšimi
upi na ozdravitev, dostojanstvo
in ljubezen.«

Gabor Maté

»Ko se predaš temu, kar je,
in tako postaneš povsem navzoč,
preteklost izgubi vsakršno moč.«

Eckhart Tolle

Vsebina

Prolog	11
Tišina, ki je postala glas	17
Otroštvo	23
Kako sem dobil staro mamo	25
Vaški otrok	31
Stripi so mi spremenili življenje	38
Delo me je izoblikovalo	43
Nesreča na Triglavu	51
Počitnice so se spremenile v nočno moro	53
Petek, prvi dan pohoda	56
Sobota, nesreča	63
Nedelja, dan po nesreči	72
Pot v dolino	74
Živčni zlom	77
Občutki krivde	80
Na poti okrevanja	83
Spopadanje s strahom	87
Težave z učenjem	91
Reševala me je glasba	92
Vojaščina me je spremenila	95
Prva zaposlitev	97

V dobrem in slabem	101
V družino je posegla bolezen	107
Soočanje s ženino smrtjo	109
Pohod na Prisank	113
Usodno srečanje	119
40. obletnica nesreče na Triglavu	125
Snemanje dokumentarnega filma	139
Naša nesreča ni bila prva	145
Pričevalci	147
Jožica Šparovec	151
Planinci planinskega društva TAM	152
Nada Pogačnik, zdaj Rems	153
Sestra Slavica	155
Silvester Košnik	158
Isabel Mary Wagborne	162
Ponovitev vzpona na Triglav	167
Epilog	177
Zahvale	181
Članki o nesreči	187
Spremne besede	213
O avtorjih	227

Knjigo posvečam hčerkama Urši in Špeli, sinu Gašperju,
vnukinjam Manci, Katji, Juliji, Mili in vnuku Vidu z željo,
da bi vas v življenju spremljala sreča. Naj vas na vaši
življenjski poti varujejo tudi bogovi naših slovanskih
prednikov: bog Triglav, troglavi bog, vladar nebes, zemlje
in podzemlja; boginja Lada, boginja ljubezni, zakona
in otrok; Živa, boginja življenja; Vesna, boginja pomladi,
plodnosti in obilja; Zarja, boginja sonca.
Zame so ta božanstva sveta.

Dare Vidic

PROLOG

Ko mi je soproj Dare leta 2024 predlagal, da bi napisala njegovo življenjsko zgodbo, sem bila v dvomih. Bom zmogla – čeprav sem novinarka in sem se »specializirala« prav za zgodbe ljudi – najprej poslušati, potem pa še zapisati njegovo izpoved? Dare ima namreč tragično življenjsko zgodbo. Njegovo življenje so že v mladosti zaznamovale smrti. Pri trinajstih letih je bil udeležen v najhujši nesreči s strelo na Malem Triglavu, ki je ubila tri njegove prijatelje, 19 let pozneje mu je umrl štiri mesece star sin Luka, 15 let po sinovi smrti je pri 48 letih pokopal še ženo Rezko.

Pripoved sva snemala dolgo, vsak dan po malo. Včasih je bilo zame težje kot zanj. Tudi skregala sva se večkrat. Najpogosteje je bil vzrok za najine prepire moj strah. »Bom zmogla?« sem se spraševala, ko se mi je pisanje ustavilo in sem brezvoljno strmela v prazen ekran.

Zmogla sem! Pripoved, ki je v njem zorela več kot 50 let, se je korak za korakom sestavljala skupaj. Težko mi je bilo poslušati njegovo iskreno pripoved, hkrati je bilo osvobajajoče. Lahko bi rekla, da je bila to za oba neke vrste terapija. On je plast za plastjo, kot bi lupil čebulo, počasi odlagal svoja bremena, jaz sem mu kot poslušalka in zapisovalka dala možnost, da je stvari povedal na glas. Bil je slišan. Pravijo, da se breme, ko se nekomu izpoveš,

zmanjša. Zame je bila njegova izpoved preizkus, ali zmorem sočutno poslušati, obenem pa nase ne prevzeti njegova bremena. Kadar sem ugotovila, da ne zmorem, sva si vzela premor.

Bilo je pred dobrimi 17 leti, ko so se najine oči prvič srečale. Njegove so odsevale žalost. Pozneje sem izvedela, da je dobro leto pred tem izgubil ženo. Ko sva se začela družiti in spoznavati, sem začutila, da so spremljevalci njegovi žalosti še hudi občutki krivde. Dare ni mogel sprejeti, da se tako kmalu po smrti žene zaljublja v drugo žensko. Leto 2008 mi bo za vedno ostalo v spominu, saj je bilo zame eno najlepših, hkrati pa eno najnapornejših. Ves čas sva namreč preklapljala med življenjem v realnem svetu in v mehurčku, ki sva si ga zgradila. V najinem mehurčku je bilo varno, tam naju niso dosegle sodbe. Dare se je na začetku najine zveze soočal tudi s hudimi strahovi. Kar nekaj mesecev – to mi je povedal šele več let pozneje – se je ponoči prebujal in poslušal, ali še diham. Vse svoje strahove in bolečine je tiščal globoko v sebi. Bil je kot trdo zaprta školjka. Potem sta se reži med lupinama začeli počasi razpirati, najprej zame, potem počasi še za druge.

Na moje prigovarjanje je nazadnje le sprejel pomoč terapevtov. Kar nekaj jih je bilo. Vsak od njih je malce odprl režo. Odločilni korak na njegovi poti zdravljenja pa se je zgodil, ko se je odločil, da odpre Pandorino skrinjico, v katero je shranil spomine na nesrečo na Triglavu, nesrečo, ki je spremenila tok njegovega življenja in ga zaznamovala za vse življenje.

11. oktobra 2021 je doživel ognjeni krst. Tistega dne je snemalec in režiser Rožle Bregar pritisnil gumb za snemanje na svoji kameri. Začelo se je skoraj štiriletno ustvarjanje dokumentarnega filma. Dare je končno stopil na pot razreševanja spominov o nesreči.

Poiskal je preživele, sorodnike umrlih, reševalce in druge pričevalce. V knjigi sva temu obdobju njegovega življenja namenila dobršen del prostora. Ker je zaradi hude travme precej spominov zakopal, sva jih nadomestila s pripovedmi ljudmi in časopisnimi članki, pod katere so podpisane eminence novinarstva.

Na mojo željo sva njegovo zgodbo začela s pripovedjo o otroštvu. Želela sem, da bralci Daretu spoznajo kot dečka s srečnim otroštvom, ki bi, če v njegovo življenje ne bi zarezala tragedija, odrasel v drugačnega človeka. Nežen, občutljiv, bister in zvedav fant, nadarjen za glasbo, zaljubljen v naravo, ki je odraščal ob ljubeči babici in naprednih starših, je imel odprtih veliko možnosti. Nesreča pa ga je oropala za marsikaj. Vzela mu je občutek varnosti, zaradi česar ni nikoli postal brezskrben najstnik. Namesto da bi bila njegova glavna skrb, kaj bo ušpičil s prijatelji, katero dekle bo peljal na ples ali v kino, je kar nekaj jeseni in zim prebil v zavetju domače hiše. Depresija in brezvoljnost, ki sta se ob krajšanju dni priplazili vanj, sta mu med drugim zablokirali možgane. Namesto da bi končal gimnazijo, kamor se je vpisal po končani osemletki, in se pozneje vpisal na fakulteto, je šolanje po dolgih mukah zaključil na triletni poklicni šoli in postal strojni mehanik. Ob delu, za katero se je izkazalo, da ga veseli in osvobaja, je čez čas končal še srednjo šolo strojne smeri in se vpisal na višjo šolo.

Pisanje knjige in snemanje dokumentarnega filma, kjer sem bila na željo režiserja Aleša Žemlje vključena tudi sama, sta spremenila oba. Tudi najin odnos se je spremenil. Danes lahko rečem, da odnos živiva in gradiva na medsebojnem zaupanju in iskrenosti. Hvaležna sem, da sva zmogla stopiti na to pot, pot odrešitve.

**TIŠINA,
KI JE POSTALA GLAS**

» Udar strele ga je dvignil v zrak, poletel je po zraku in pristal na obrazu, tik nad prepadom severne stene. Poskusili smo ga premakniti stran od prepada, ko je še enkrat počilo. Dvignilo me je v zrak, enako tudi Draga in fanta, ki mu takrat nisem poznal imena. Z besedami se ne da opisati, kaj se mi je takrat zgodilo. Bil je nezemeljski občutek. Bil sem v zraku in gledal enega od fantov, ki je ležal na tleh. Potem me je zagrnila tema. Ne vem, koliko časa sem bil brez zavesti. Ko sem se začel vračati v življenje, sem videl tunel, v katerem je bila močna svetloba. Naslednje, česar se spomnim, je bil piš mrzlega zraka, ki me je prisilil, da sem odprl oči.

Ležal sem na boku med skalami, prezebel, prekrit s sodro, zmeden in prestrašen. Ko sem se nekako pobral in se ozrl okoli sebe, sem videl, da na tleh v nekakšnem trikotniku ležijo moji prijatelji: Marjan, Roman, Jože. Marjan je bil moder v obraz, okoli vseh pa se je širil smrad. Smrdelo je po smrti, žveplu, ožgani plastiki in ožganem mesu. Stopil sem korak naprej. Ko sem nameraval narediti še en korak, sem iz daljave zaslišal sestrin glas: »Dare, Dare, a si živ?« Njen glas me je prebudil iz zamaknenosti. Obstal sem in se obrnil proti sestri. Ko sem spet pogledal predse, sem ugotovil, da stojim na robu prepada. Korak naprej bi bil moj konec.«

Dolga leta sem iskal razlago in pojasnila za te tragične dogodke, ki sem jim bil priča 29. julija 1972 na sedlu Malega Triglava. Nisem jih našel, vsaj takih, ki se jih da razložiti, ne. Čeprav nisem veren v klasičnem pomenu verovanja, v boga verjamem. Verjamem, da obstaja nekaj, kar nas vodi. Včasih tudi v katastrofo. To, kar se mi je zgodilo takrat, bi lahko primerjal z zapisom iz Svetega pisma, natančneje iz knjige apostola Janeza. Apostol svojo vizijo konca sveta opiše s štirimi jezdec, ki prinašajo apokalipso, torej konec sveta. Nekje sem zasledil, da je Apokalipsa pravzaprav oseba oziroma stvor, ki jezdece usmerja in jim ukazuje. Zato verjetno ni naključje, da so včasih ljudje ob naravnih katastrofah govorili, da zunaj divja tako neurje, kakor da so jezdec apokalipse pridirjali mimo. Tudi sam sem tisto sobotno jutro čutil enako. Čutil sem te štiri jezdece, ki so po razdejanju, ki so ga naredili, razjahali in se sprehodili med nezavestnimi in mrtvimi. Ko so se sprehajali med nami, so se sklanjali in poslušali, ali nam bije srce. Kdo izmed njih je bil tisti, ki je odločil, kdo od nas bo ostal in kdo odšel? Kaj se je zgodilo z dušami tistih, ki so umrli? Ko sem se prebujal iz nezvesti, sem videl svetlobo in slišal nenavadne zvoke. Sem slišal jezdece, ki so odjezdili z dušami umrlih?

Včasih življenje nepričakovano poseže na naše poti, nas sooči z dogodki, ki presegajo naše razumevanje. Nekateri nas zaznamujejo za vse življenje. V mojem življenju je bilo takih dogodkov veliko. Trije pa so ga usodno zaznamovali. Prvega sem doživel star 13 let leta 1972. Bil sem zraven, ko je več strel udarilo v 14 pohodnikov, starih od 13 do 27 let. Štirje mladi fantje so umrli na kraju nesreče, eden čez nekaj dni v bolnišnici, šest je bilo poškodovanih, samo trije, sam sem bil med njimi, smo jo odnesli brez telesnih poškodb.

Drugič me je usoda zaznamovala leta 1991, ko sem v zibki našel mrtvega, komaj štiri mesece starega sina Luka. Tretjič leta 2006, ko je deset dni pred svojim 44. rojstnim dnevom umrla moja žena Rezka.

Če na svoje preteklo življenje pogledam skozi prizmo simbolike, bi lahko rekel, da moje življenje predstavlja dolg hodnik moje hiše. Vrata na desni strani hodnika so odprta na stežaj, na levi strani pa so tri vrata zaprta, v vratih so ključi. Čisto na koncu hodnika so še steklena vrata, skozi katera sije sonce.

Na zaprtih vratih so obešene ploščice z imeni. Na prvi piše Rezka, na drugi Luka, na tretji Roman, Jože, Marjan. Večino svojega odraslega življenja sem po hodniku hodil tako, da sem pogled usmerjal zgolj na desno stran. S časom sem zmozel hoditi tako, da sem gleda tla pred seboj. Ves čas pa sem vedel, da bom moral nekoč pogledati tudi na levo stran hodnika. Ko sem zmozel tudi to, sem začel postavati pred zaprtimi vrati in strmeti v ploščice z imeni. Dotikal sem se kljuk, prijemal za ključe in zbiral pogum, da odklenem vrata. Vedno znova sem se tik pred zdajci umaknil. Nekaj me je ves čas zaustavljalo. Vendar so me vrata klicala, vsak dan močnejše. Ko njihovih klicev nisem mogel več preslišati, sem nekega dne zbral ves svoj pogum in obrnil ključ prvih vrat. Sprehodil sem se po sobi žene Rezke in v roke jemal navidezne slike. Bolečina se je počasi začela umikati.

Danes sem ponosen nase, da sem zmozel odpreti vsa vrata, se soočiti s travmami, jih izpovedati in v sobe spustiti sonce. Nehal sem bežati tudi pred občutki krivde, strahovi in bolečinami. Danes je moj korak lažji. Tudi zato, ker skozi odprta vrata pronicajo topli sončni žarki, ki grejejo sobe mojih spominov. Danes vem, da bodo

moji dragi, ki se nikoli ne bodo postarali, za vedno ostali z mano. Zdaj ne več kot huda bolečina, temveč kot lepi spomini na čase, ki so nam bili dani, da smo jih lahko preživel skupaj. Še vedno pa pride dan, ko mi je hudo. Takrat to sprejemem, saj vem, da se je spet odlučila ena od plasti travmatičnih izkušenj. Ne vem, ali mi bo do konca življenja uspelo odlučiti vse. Se bom pa trudil. Znova in znova.